

Baltijas Semkopis.

Maksa:
 Par gadu 2 r., par 1/2 gadu 1 r. 10 L., par 3 mēn. 60 L.; ar pērsūtīšanu: a) par pastu: 2 r. 60 L., 1 r. 40 L., 90 L.; b) Jelgavā: par gadu 2 r. 30 L.

Sludinājumi
 matā 5 lap. f. par rindinu.

3. gada-gājums.

Abstellešana:
 Jelgavā: „Balt. Semkop.” redakcijā, Katoļu eelā № 2 (šeitā); Rihgā: Seelā Kaleju-eelā № 4, pēe Kapteina t. un Lugaņa t. grahmatu-bodē un pēe Lerchenborff t. Raku-eelā № 13. Bitur: Pēe mahjitateem, ūstolotajēem, pag. wezateem, ūstihweereem ic. un wifās grahmatu-bodēs.

№ 12. Jelgavā, trešhdēnā, 23. martā. 1877.

Wahdītais: Laukfaimneezība: Kad un kā ahholinšch jāfehji? Bīte un bīte-neets. Sataušī kartupeļi. — **Wahrpās:** Lehtafais lihšfettis zeeti wahroschus ūstaus mīhtfūs iswahrit. Stubras. — **Wispahriga dāta:** Wehtales par Baltijas ūstfihwi. No Kurjemes bīschu-lopšchanas beedribas. — **Dāschadas ūstas:** No eestahsemehm. No ahhsemehm. Jaunatas ūstas. — **Atbildes.** — **Loūschanas liste.** — **Sludinājumi.**

Laukfaimneezība.

Kad un kā ahholinšch jāfehji?

No Sintenis, (St. 11. num.)
 Preefch kahdeem trim gadeem kahds laukfaimneets ūstioja kahdā Wahzu awifē, ka wīsch aprīlī, kad jeme jau deesgan noūchwūfī un ūstahdi ūstah augt, leekot ahholinu uš rudseem iūfehjt un tad tuhlin ar labi aūahm ezeūschahm ee-ezet. Tā wīsch jau daudš gadus darjīs un tas tam tīt labi iūrahdījees, ka wīnam ar weenu tas koplakais, beefakais ahholina lauks eūot, kamehr tas agraf wīs tā nebījīs. Rudsus ezeūschana nebuht nemaitajot, turpretim rudju augūschana topot zaur to wehl paweizinata, kaut gan kahds maūumīsch ūstahdu aīfējot bojā.

Zīt toti es ari bīju pahrlēezinatš, ka ahholina ūstehlu ee-ezeūschanaī wajaga ūstehlu dīghūschanu paweizinat, tad tomehr es newareju ar tahm domahm apraūt, ka tas rudseem neūshahdetu, kamehr mani lītens pēespeeda, to leelumā ismehginat. Preefch diweem gadeem, aprīfa mehneū 1875. g. ūstahweju noūkumis pēe 30 puhra-weetu leela rudju lauka, kureūch ūstēmā bīja tīt daudš zeetīs, ka tītai reti kahds ūstahdīsch bīja wefēls palīzīs. Lauks, tumscha humuū-ūsturoūcha mahla ūsteme, puūlīhds lihdsenā paūemā weetā, bīja 1874 g. labi mehflots, kreetnī iūstahdats un 20. augūstā ar Probsteier'u rudseem apūetš, kūrī oktobrī tīt brangi ūstahweja, ka no teem to labako ptauju wareja zeret. Scho zerību ūstīktā ūstēmā bīja iūnīhzinajūfī; rudū bīja neūūūalūschā ūstēmē apafch dīūta ūstēmēga kahdī 5 mehneūchi guledami pa leelakai dafai iūpuwūūchi. Ko nu darīt? Lauks bīja ar ahholinu un ar ūstahli apūehjams; ūstahrt un ar meescheem apūeht, to es negrībeju, tapehž ka bīja daudš zītu notīgu darbu un ari tapehž, ka dāschās augstakās weetas rudū wehl ūstahweja puūlīhds labi, kaut gan reti; wehl wareja zeret 2 lihds 3 graudi eewahkt.

Ne-atlīka ne kas wairaf, ka ahholina ūstehllas uš gandrihš plīkā lauka iūfehjt. Domats, darītš! Sehllu zaur dīwahm ween' pakaf otras ejoūschahm dīelšs ezeūschahm ee-ezeja, pēe tam tītai reti kahds rudū-ūstahdīsch tapa iūrautš. Kaut gan pēhž tam maijā un jūnijā 1875. g. eestahjāhš ūstahfūs lauks, tad tomehr ahholina un ūstahles ūstehlla wīūur ušdīgha, kūr zaur ezeūschahm ūsteme kaut ari tītai 1/4 zellu dīkī bīja ušplehsta, kamehr turpretim tanīs weetas, kūr ezeūschu ūstari nebīja aīfēhruūūchi, ne weena ūstahdīna nerebseja. Rudū ušnahza 3 puhri no puhra-weetas; pēe tahda retuma ari wairaf newareja zeret. Schahds laimejeens mani pamudināja uš tahlatu ismehgināschanu. Pawafari 1876. g. bīja wefēls koplīs rudju lauks, ari 30 puhra-weetas leels, pa puūei laba mahla ūsteme, pa dafai attal mahlatina ūstēmēlīs lihds weeglai ūstēmēlī. Iūfehja: ūstahkano ahholinu, bastard-ahholinu, balto ah-

bolīnu, apīhau ahholinu un kīmenes, kopā 15 mahrz., beū tam wehl 15 mahrz. ūstahlu ūstehlu: timotina, Anglu raiūshles, ūstahleschū raiūshles un ūstahmolu ūstahles. Wagu ūstahpās bīja 12 pēhd. platas. Laj ezejot tīt daudš nebuhtu jagroja, tad lītū ar 4 ezeūschahm blafūs braukt, tā ka wīfa wagu ūstahpa uš reīū tapa no-ezeta, un beīdsot tītai reīū wehl wajadseja laukam apbraukt aplahrt, laj ne weena weetina nepalītū ueno-ezeta. Smagās weetas tapa ar dīwjuhgu dīelšs ezeūschahm, weeglā ūstēmēlīs ūsteme ar weenujuhgu kofa ezeūschahm ezeta; ezeūschu ūstari (tapas) bīja wīūas par jaumu pahrsūzetas; ta ir ta ūstahwīgafā leeta. Tomehr pēe tam wajaga pīlūgī pahrlēezinatam buht, ka wīūs par labu iūdofees, ja ūstahdu darbojchanos grib ar meerīgu garu ūstahstot; kaut gan eefahkumā tas deesgan bailīgī iūrahdahš, tad tomehr dīhš pahrlēezinajahš, ka rudseem zaur to nenoteek ne ūstahda ūstahde un ka to maūumīnu ūstahdu, ne 5%, kas pēe tam top iūrauti, it labi war pēezeest un laukā ne buht tūūschas weetas nerodahš. Weūelā rudū laukā labība ūstahw pawafari ar weenu par daudš beefchī; wajaga tītai pahrlēezinatees; labī ja 2/3 no teem ūstahdeem, kas pawafari laukā ūstahw, nahk rudenī ptaujamas; 1/3 ūstahdu, kūrī wahjafī, ar weenu iūūhhd, beū labība pēe tam nebuht naw reta. Ka ūsteme atklahschana un wīūūūahrtās ūstahschīnāschana wīūeem ūstahdeem kofī derīga, tas gan īf kattram ūstahpīm ūstahm. Tapehž nēmaf newajaga bīhtees; ezeūschana rudseem neūshahde, turpretim es eūnu zeefchī pahrlēezinatš, ka ta teem par labu un ka, ja ari zaur ezeūschanu treūschu dafu no wīūeem ūstahdeem iūplehstu, tad pahrejas 2/3 koplakī augdamas iūplehsto ūstahdu weetas pīlūgī iūpīdā. Mehš ūstahm pēekemam, ka rudū lauks wefēls un ka ūsteme netruhtst ūstehsta.

Pagahjūschā gadā bīja wehl labaka ūsteme; jau rudenī bīja wīūs lauks tīt beefchī ar ahholinu un ūstahli apandfīs, ka eūnu apnehmees, ne ween pēe ūstehhš metodās palīkt, beū gribu mehginat, tapehž ka ūstahgahd ūstehllas kofī dahrgas, ūstahmī pawafari 1/3 ūstehllu uš puhra-weetu maūaf ūstehjt, ne ka tas lihds ūstahm notīzīs.

Ta no īf katra ūstehllas graudīna iūaugtu ūstahds, kas pēe wīs labakahm dīghītoūschahm ūstehllahm gan waretu notīt, tad jau wehl maūaf ūstehllu wajadsetu, ka tas īf turpmaekem ūstahkēem redūams, kūrī kahdā Wahzu ismehgināschanas ūstahzījā nodībīnati.

1 mahrz. ūstahkano ahhol. ūstehllu ir	263000 graudu, tā tab 8 mahrz.	— 2,104,000.
1 " bastard-ahh.	712000 " " " " " " " " " "	— 2,136,000.
1 " balto ahh.	803000 " " " " " " " " " "	— 803,000.
1 " dīstena ahh.	223000 " " " " " " " " " "	— 669,000.
1 " timotina	1,218,000 " " " " " " " " " "	— 7,308,000.
1 " Anglu raiūshles	275,000 " " " " " " " " " "	— 825,000.
1 " ūstahleschū	294,000 " " " " " " " " " "	— 882,000.
1 " ūstahmolu ūstahles	412,000 " " " " " " " " " "	— 1,236,000.

ūstahlu mahrzīnas*) 30 un graudu 15,963,000.
 Weenam ahholina ūstahdam wajaga 4 zelli leelas ruhmas, weenam ūstahles ūstahdam 1 zellās, beū ja abī kopā aug, tad par abeem tītai 4 zellūs ūsteme laukā. Pawafas tee war beefchaf ūstahwet.**)

*) Scho mīnetās mahzīnas ir Puhūschu ūstahw; 1 Puhūschu mahrz. kahdas 8% leelata, nēka 1 Kreewu mahrz.

**) Profesors Rīhns Hallē ūstahsta, ka wīūsch 1. ūstahfūs ptawā iūstahzījīs wairaf ka 1000 ūstahdu uš weenas 1 pēhdas; tas buhtu wairaf ka 7 ūstahdi uš weenu 1 zellu.

Peenemfin, ka puhra-weeta 6 miljoni □ -zelli leela. Ja nu weenam ahbolina stahdam ar weenu sahles stahdu kopā wajaga 4 □ zelli ruhmas, tad jau 1 1/2 miljona pahru, jeb 3 miljoni, puše ahbolina un puše sahles sehlin grandu puhra-weetu semes pilnigi aplahdu. Pehz angšcheja rehlinuma us puhra-weetu semes 30 mahrz, sehllu nembami, mehš isfehjam pee 16 miljoni sehllas grandu, t. i. 13 miljoni wairaf, ne ka ihsti wajadsetu; tā tad stahdeem wajaga beeschaf stahwet, kas ne ko nestahde, jeb ari ta seelakā data sehllu zaur to, ka tahš neapjegtās wirs semes paleef gutot, ka ari zaur daschahm zitahtm buhšchanahtm aiseet boja.

Wifadā wihšē war drošchi peenem, ka, ja mehš labas dihgtošchās sehllas nemam un pee tam wihšus sehllas grandus 1/4 lihdi 1/2 zeki dšiki semē eefasam, tad daudš masaf sehllu wajaga, nefa tagad daudš fainneezibās top isfehšs.

Dahrgo ahbolina- un sahlu sehllu pehz isfehšchanaš wirs semes gluhchi lstenim atwehlet, ir ar weenu nedrošcha leeta un tapehz; nau ne mas jabrihnahš, kad daudš laukšs ahbolinšch, it ihpašchi ganibu sinā, pee wifas beesās sehjas tā neishodahš, ka to waretu zeret; jo pat no wis labakahm raisahles un kamola sahles sehllahm, ja tahš atstahj neapjegtās wirs semes, dihgit no 10 graudeem labi ja weens. Wirs semes sehllas atstahdamš ari 30 mahrz, us puhra-weetu isfehdamš gandrihš ne kad pilnigi šawa mehrla nepanahšfi, kamehr turpretim preefšch gadš-ahbolina jau 10 mahrz, šarkana ahbolina ween un pee 2 un 3 gadu ahbolina sahles 15 lihdi 20 mahrz, us puši ahbolina un us puši sahlu sehllas peetiks preefšch kupa ahbolina un ganibu lauka, ja tā darifi, ka angšcham stahstits. Pawiršcha ezeshana mas to lihdi.

Kas reiši buhš mehginajis, tas ari pee tam palits.

Bite un biteneefs.

No R. Grünhofa.
(St. 10. num.)

Pakaf-gabals jeb pakafa

pastahw is fehšcheem ragawihšigeem, schaureem rinkeem, kuzi ka swihnas weens otram gul wiršū. Tomehr šchee rinki nesaeet us wehdara kopā, bet katrōš šahnōš fateefahš ar tilpat daudš wehdara rinkeem. Pret galu šchee rinki ar ween masaki, tā ka pakafa ijuahl ee-apati špiza. Us katra no šchee rinkeem ir schaura strihpina no gaischahm wilainahm spalwinahm. Scheem mineteem rinkeem katrā galā ir gaisajeb dwašchoshchanaš zaurumi. Beš tam ari turpat atronahš apafšch šchetreem rinkeem katrōš šahnōš šchirbinas, pawifam kopā aštonas tahdas, zaur kurahm bites wašku ishwihst. Zaur schihm gataws wafkis nahš ahra masās, plahnās lapinās. Cenahlfušchās lapina teef no pakaf nahšdamās pus eenahlfušchās ahra stumta un kriht semē, ja kahda bite to nesaker un šamihzijuše to kur nepeelipina.

Pakaf-gabalām eefšchpušē ir medus puhšlis (ari par medus kungi šaukts), baribas kungis, šarna, pautu puhšlihšchi, gifts puhšlitis un dšelonš

Medus puhšlis šastahw is plahnās zaurredšamas ahdinās, un teef no bitehm leetats preefšch medus, uhdeaa un zitu schkidrumu usnemšchanaš, kuzus tahš mahjās pahrnefuschas zaur šauki atkal no wina ishezina. Tā tad tas ir schkidrumu pahrnešchanaš trauks.

Kungis jeb baribas puhšlis šagremo usnemtās uštura weelas, ka medu, seedu-puteffus un uhdeni, pa dakai preefšch bites pašchās uštura, pereem un mahtes, pa dakai ari preefšch wasla šagatawošchanaš.

Šarna ir, no kunga iseedama, eefšchtot šchaura, bet pret pakafas galu arween wairaf isplehšdamās truhbina, kura ir deriga preefšch šagremotās baribas atlikumu, jeb netihrumu iswadischanaš.

Pautu puhšlihšchi ir darba-bitehm tahdi pašchi ka mahtei (kuzus pehzaf aprahstifim) tikai tee ir nepilnigi attihstijusches, kadehš tahš ari til reti un nepilnigūs pautus eefšchjehš; ta ir peerahbischana, ka darba-bites ir neattihstijusches šewiškfi. Wet tadehš ka waiškofchanaš riški, tapat ka winai wifa meefa, til pilnigi nauw attihstijusches ka mahtei, raditajš ir wiku ar zitahtm ihpašchibahm un labumeem apdahwinajis.

Gifts puhšlis ir masš eegarans puhšlitis, kuzsch to is uštura dakahm isšchirto gisti usnem un dšelonam peewed. Šchi gifts ir stipri

šmirdošcha šlahbe, kura bitehm un winahm lihdsigeem dšihwneekem ir nahwiga; lopeem un zilweeem weens duhreens wairaf ne ka nedara, ka tikai eedurtaja weeta pampums ronahš, kas kahdas trihš deenas pastahw un eefahumā mehrenas šahpes padara. Dashedu reiš duhreenam ir ari seelaks špehšs. Zaur koti daudš duhreeneem war ari no-nahwet.

Ar gifts puhšli ir dšelonš šaweenots. Šchis ir, maksfi gule-dams, šaram lihdsigs špizums, kuzsch ar, šahga šobeem lihdsigeem atahleem aplahšs un kuru bite pehz patifschanaš šawā pakafas meefa špehji eewillt un islaist. Tam pašchā azumirli, kad dšelonš kahdā šernienē eefšchahš, notef ari masa gifts pilite gar dšelonu wainā eefšchā. Tadehš ka dšelonš ir atahšains, wihšch paleef p. p. zilweka ahdā eefšchā un israuj ari gifts puhšliti un pašchās dšiflas lihdi, kad bite škreen projam. Tadehš katrai bitei, kura šawu dšelonu kahdam eelaidufe, ir jamiršt. To šinadama, bite luhko kautinā ar šew lihdsigeem tafaineem kahdā mihtšā weeta, ihpašchi šary wehdara rinkeem, eedurt. Ja wina eedur, kautina karšumā buhdama, šawai pretineezjei krukhi jeb kahjā, tad ta šawai eewainotai eenaidneezei lihdi nobeidšahš.

Bites duhreena špehšs pee zilweeem pašchadi israhdahš. Pee pašcheem zilweeem winam nauw nemaf špehka, tahdi tikai tam azumirli šajuhš šahpes, kad eedur, pehz kahdahm minutehm newar wairš to weetu ušet, kur dšelonš bijis eedurts. Pee pašcheem wihšch atkal šipras šahpes rada, pehz kurahm eewainotā weeta drihš šipri uspampst. Šchis pampums pašchaw no weenas lihds peežahm deenahm. Pašcheem weens-weenigs duhreens wifai meefai padara šahpes un pampums koti tahku isplešchahš. Wet pašchus wihšch ari kahdas trihš deenas gultā šweefch, un ahštes palihdšiba ar nefa nelihdi. Doti reti atgadahš, ka no bites duhreena krampi dabon, pehz kura ari isšitumi us ahdas ronahš. Gabijums, kur weens weenigs bites duhreens zilweku jeb ari seelaku lopu buhtu nonahwejis, nauw wehl dširdets, bet labi daudš duhreenu gan to eefšchjehš idarit. To juhtigaki kahdam zilwekam waj lopam nerwi, jo šipraks špehšs ari duhreenam un jo wairaf nerwi ir apzeetejušchi, jo masaf ari bites duhreens pee tahda dšihwneeka to eefšchjehš.

Lihdsjektus pret bites duhreenu pašchadus usflawe, no kureem es ari pašchus eefšchtot ismehginaju, tomehr neweens teizami nepalihdšija. Tee labakee lihdsjekti ir šiltā uhdeni mehreteti aptinumi, un it ihpašchi šahpošchās weetas masgafchana ar šiltu šahšs uhdeni. Šgu laiku mehšja aukštus aptinumus leetat, bet kuzi nekahdā wihšē šahpju pahreešchanaš nepaahtrinaja, tikai peekrahpa ween, jo pehz šahpeja gandrihš šiprati. Tomehr tas wifū derigakais lihdsjeklis pret bišchu duhreeneem ir un paleef drošchiba un aukstas afinis. Wajaga tikai nopeetni apnemtees no bites duhreena nebihtees. Wajaga tikai eet ar nahwes nizinašchanaš šary bitehm un domat: zaur weenu bites duhreenu neweens zilweks nemiršt! Kad nu alafchin buhš pa kahdam duhreenam dabujis, tad pehz kahda laika pat 50 duhreenus panefišš tilpat weegli, ka šenaf tikai weenu. Šchahdā šinā pašaudē gifts šawu špehku, tadehš ka meefa ar to pamafam apron; pampumi paleef weeglaki un ihšaki, tā ka beidsot nemaf wairš nepampst. Tapat ari šahpes paleef arween masakas un ahtri pahreedamas. Meefa ar gisti pamafam apradinata, paleef pehz pret wiku pawifam nejuhtiga. — Wet es wehl reiš šaku: Zeeta apnemšchanaš, nebihtees!

Salušchi kartupefi.

Ar preeku pamanam ka muhšu zeen lašitaji jo deenas jo wairaf dšihwu dalibu nem pee ismehginafchanaš fainneezibas nodakā, un ka ta sehlla, to mehš pilni zeribas sehjam, nepaleef wis beš dihgšchanaš, bet aug un neš auglus. Tā ari Kalna-muišchās un Seefšates školotajš, S. Dšolina kungs, par kahdu koti eewehrojumu ismehginajumu šino, kas winam deefgan grehtibas atnešis, bet nu nahšs wiseem par labu. Šawu širšnigu patezibu Dšolina šgam, isšazidami, mehš šchē pašneefšam wina rakstu, kas tā škan:

„Baltijas Semkopja“ 6. num. „wahrpās“ bija par šaluschem kartupekem mahjits, ka tee atkal pee labas un baudamas gahrišchās atdabonami. Rakšitajš to šinoja no ziteem dširdejis, bet pats šcho leetu wehl nebij isprowejis. Es tuhli to mehginaju isprowet un tagad zeen. publikai waru šchahdas šinas pašneegt:

Sašalbeju kašdu ņeeku (¼ puhru) kartupeku, eebehru tos, wehl neatlaiduškos, aukstā uhdēnī, kašwu tanī 1½ stundas stahwet, tad nolehju un tuhliit koti karstu uhdēnī atkal uslehju un kašwu tanī weenu stundu stahwet. Weidsot liku wahrit, bet zītā uhdēnī; nu tos wareja braungi ehst, no šaluma maš kas bija manams. — Man japeemin, kā kartupeki pawišam zeeti nebija šašaluschi.

Otrā prowe man tīf labi ne-īdewahs. Šalbeju atkal kašdu pulku kartupeku, bet labi kreetni, tā ka tee grabeja ka akmentini, un tad ar teem tāpat dariju, kā pirmā reijā — bet kašwu tīfai weenu stundu aukstā un weenu stipri karstā uhdēnī stahwet un tad liku wahrit; škos wareja gan ari ehst, bet šaluma gahršcha bija stipri manama.

Trešcho ņeeku šalbeju koti kreetni, tureju aukstā uhdēnī 1½ un karstā 1½ stundas un tad wahriju; — ņmekeja druškū flittaki ne kā pirmee, bet ari daudš labaki ne kā otrā prowe.

Žeturta prowe notika šchā: Kartupekus atkal kreetni šašalbeju, tos tuhliit eebehru aukstā uhdēnī, kur tee stundu palika, un tad atkal eebehru stipri karstā uhdēnī, kur tee ari weenu stundu stahweja un liku tuhliit tāf pašchā uhdēnī wahrit. Šmeke bija starp pirmās un trešchās prowēs.

Katrā reijā kartupekem aukstā uhdēnī ledus kašrtā bija par wiršu. Lai nu gan šaluschus kartupekus preekšch bruškā zīf nezīf atkal war šagatavot, tad tomehr tee ir nelabi un lehti war zilweka wese-libai šahdet. *) Mana mehgināšchana nu tā īdewahs, — warbuht zītam prowetajam war labaki laimetees.

Wahrpas.

Lehtakais lihdsjeklis zeeti wahroschus firnis mihtstus īswahrit. Mušhu atas uhdēnī firnis, it ihpašchi kad tee pilnigi cenahlušchēs plauti, newar mihtstus īswahrit, tadeht pee teem arweenu dašchadi lihdsjekli janem palihgā. Tas praštalais no teem, turu beidsamajā laikā mušhu šaimneezibā leeto, ir šchis: wahramee firni weenu deenu preekšch wahrišchanas pa preekšchu labi kreetni janostalo, tad traukā eebehrti ar tīf daudš uhdēnā ja-apelei, ka tas tos pilnigi apnem; pehz tam tanī pašchā traukā tīfdaudš wahramās šahls japeeber klahst, zīf preekšch putras jeb supas wajjaga. Otrā deenā firni ar wišu uhdēnī kaktā jalei un kā arweenu jawahra: tā šahlainā uhdēnī īsmehzēti firni pilnigi mihtsti īswahrahš. Mešchgalēschu Kašrlis.

Študras ir īf lambareem koti lehti aišdenamas, kad ar ņemes elju (petroleumu) pīlditu taši wākeju noleek. Šchis eljas smaršcha študras drihš aišdšis, tīfai wajjaga laitu no laita frišchu elji veleet.

Wišpahriga daša.

Wehstules par Baltijas šadišwi.

No Theodora Roland'a.

IX. wehstule.

Bet waj tad teescham mušhu wetschi un štrihweru kgi ween pee šchis wezās bišēs wainigi? Waj ziteem šcho leetu apdomajot ari naw tā ehmoti ap širdi? Par peem. mušhu Latw. adwokatu kungeem? Man tā īšleekahš, it ka mums wehl ne weenas pašchas pamahzišchanas nebuhtu Latweeschu walodā, kā teefnešcheem ja-īsturahš, kā tee un tee wahrdi prozēšē latwiški tulkojami un rakstami zc. Bet waj tad adwokateem īfrunas truhks? Tee laikam atbišdehs: Wehl mehš gaidam us mušhu prozēšēs nodibinašchani, un kā teefnešcheem ja-īsturahš, tee redš īf likumu grahmatahm, kurpreti wahrdi tulkošchani lai ušnemahš filologi zc. — Nu, ar mušhu filologeem mehš šawā laikā ari drušzin īfrunāšimees, bet tamdeht ņuhs, zeen. konsulenti, wehl ne-efat gluschi zauri. Kad ņuhs gribat us jaumeem teesu likumeem gaidit, tad jau mušhu rakstneekem pee labas taišnibas ari buhtu jagaida us wišgaligu ortografišas nodibinašchani! Un kad ņuhs atšauzatees us likumu grahmatahm, tad es ņums atgahdinu zitas tautas, kam tapat likumi ir, bet kurahm tomehr ari praktiškās pamahzišchanas un īšklaidrošchanas netruhkst, kā tee likumi jašaprot, ihpašchi kā teefnešcheem,

*) Pawišam nošaluschi kartupeki, kam dšihwibas wāres nau, drihš šahst puht un tadeht ween jau preekšch bruškā nau derigi; turpreti tīfai aiššaluschi nebuht nau šahdigi, ja tos tīf kašrtigi īšleeto. Pašchatu īšklaidrošchani par šcho leetu un ihpašchi ari no kam tas šaldums pee eesaluscheem kartupekem zelahš, mehš pajneegšim kašdā nahšošchā numurā. Red.

kas teesu šinatnibu naw študeerejušchi, ja-īsturahš zc. Ka to nošautumu un technišku wahrdi nodibinašchana, kas wehl nau tautas ihpašchums, tapat teesu šinatneekem peekriht un ne wiš filologeem, ir patš no ņewis šaprotams. Mehš no šaweem nemahziteem teefnešcheem un wahziški mahziteem štrihwereem pagehram pa daudš, kad gribam lai tee bes it ne kašdas pamahzišchanas, pašchi no šawas gudribas, tā īsturahš, ka wiņu darbeem war peelikt teesu šinatnibas mehtrauklu, un lai tee latwiški raksta kašrtiguš protokolus, kamehr wehl ne maš naw nodibinats, kašdā wišē tee — walodas šinā — rakstami. Rokas grahmatahm, kur ihšumā buhtu īšklaidrots, kā teefnešcha amats ušluhkojams un kopjams un kas wišwairaf pee mušhu jauktās īšmeklešchanas un akufatoriškās-prozēšēs eewehrojams, tā kā ari pehz kašdas formas protokoli un špreedumi jašaraksta, — tahda grahmatahm tīfai no mušhu 700 Latw. pagastu teefahm jeb 3000 Latw. ņemneeku teefnešcheem ar preeku šanemta, neštu daudš labu augtu un nowehrstu dašchu nekahr-tibu un maldišchanoš. Ne ween ka zaur to zeltos weeniba teesu darišchanaš, bet ihpašchi ari Latw. walodai mušhu ņemneeku teefās zaur to kluhtu leela ņelme peekširta. Virzeju teescham netruhkst, un waj tad tas darbs pateefi buhtu ne-eešpehjams??

Kursemē pagasta walodēs ir ihpašchi zaur weenadibu grahmatahm wešchana, kam pehz doteem šchemateem Latweeschu walodā janoteek, šchini šinā labš solis us preekšchu šperts, par ko Kursemneekem šawam mihtotam gubernatora kungam japateizahš. Kā dšird, tad drihšumā šperšot wehl weenu šoli.

No teefahm warešim pahreet us školahm un paluhkot, kā tur stahw ar mušhu mahtes walodas kopšchani. Weidsamās gadēs zaur likumeem ir nošazits, ka pagastu un draudšchu-školas Latweeschu waloda ir ihpašchs mahzibas preekšchmets. Šchis nošazijums preekšch mušhu mahtes-walodas ņemnešchanas un attihstibas ir daudš šwarigakš, ne ka wišas mušhu jaunajo treekšchanas un aurošchanas, kā tahš jau kluwahm minejušchi. Tomehr Latweeschu pašchu gahdašchani nu wajjaga buht, ka šchis tīf šwarigs nošazijums nepaleek us papihra, bet teescham īpildahš. Un te mums jau atkal tas ortografišas špoks stahjahš zekā kā leels, pa dakai nepahrwaramš šchērlis. Pehz kašdas ortografišas tagad lai mahza Latweeschu walodu? Ne ween katram laikrakstam, bet ari katram laikrakstu lašitajam, taulihdš ari školotajam zc. ir šawa ortografiša! Un tas it nebuht naw weena alga, kā behrnūs mahza, waj pehz wišpahrigi nodibinats ortografišas, waj pehz tahdas, kas kuram katram eeahl prahtā, ko tas par to labako atšihst. Sawā laikā pilnigi pareiši šauza un brehza, lai Latweeschu behrnūs, ja tee warbuht nešataiškahš us tahlatu mahzibu, bet tīfai pagasta (Wišsemē ari draudšes-školu) apmeklē, ne-moza ar mahzišchani Wahzu walodā, kura torei no Wezlatweeschem par to weenigo attihstibas lihdsjekli tīfai ušluhkota, jo zaur to teef welti laikš nošawets zc. Bet tagad, kur šchis šchērlis pahrawets, it ne maš wairš tīf breešmigi nešauz un nebrehž, lai pahrawar šchos wehl jo leelakus šchērlis! — Mehš dširdējam ari, ka ešot „Latw. ortografišas komiteja“ šastahdijusehs. Kur ta ir, ko wiņa paštrah-dajuse? Pa tam ņihgās Latw. beedr. šinatnibas komiškija un Latw. draugu beedriba nodarbojahš ari ar šcho jautajumu, bet katra us šawu roku un tadeht bes wišpahrigas ņemes. Mušhu laikraksti pluhzahš*) un jau aiš „maišes naida“ ortografišas leetā newar šanahst weenōš prahtōš, waj ari aiš lepošchanaš un nemaldbibas-šlimibas. Kas ar šcho leetu galā īšnahš? Kā un kad ta beigšēs?!**) —

Es domaju, ka tīf šwarigā tautas leetā tatšchu buhtu ja-atmet wiša greišprahtiba, wišs naidš, wišas kihwes, un teem, kas us to aižinati, buhtu jašadodahš kopā un jamehgina ari ortografišas šinā weenibu panahst.

Otru truhkumu, kas ar ortografišas neweenadibu brahligi ap-kampees, mehš ar šahpigu širdi pamanam, kad šawas šinatnibas grahmataš jeb riktigaki grahmatahm zauri luhkojam. Waj tad mums teescham filologu un žitu wihru truhkst, kas šchē waretu lihdsjet? Ko lihds wiši labi likumi, školas, patriotiškis zc., kad mums truhkst kreetnu mahzibas-grahmatu! Mehš noluhkojam rokas flehpi turedami, ka gekiba un špekulazija īf deenas wešumeem literaturas lupatas un

*) „Redš alahš štrihdinh par šawu.“

**) Kā beigšēs? Kā katra pluhšchanaš beidsahš!

stondas wēd uš tirgu un nedaram ne kà, lai tautai tiktu kahrtiga un teesham wēfeliga gara-bariba pašneegta, lai tahs behrni spēhtu mahzitees. — mahzitees šawā dahrgā mahtes walodā! Mehš gribam Latweešchu augstskolas zelt un grahmatu preekšč pagastu skolahm mums wehl truhst! Tas ir ehtai juntu zelt, kamehr seenas wehl naw buhwetas! —

Bet kas lai strahdā? Do kritiku mums ir wairaf ne kà waijadsigs, bet to ihsto strahdneeku maj — toti maj. Tagad pee mums gandrihs kates, kas til prot lasit un warbuht kahdu wehstuli rakstī, treez un spreesch par wihreem, kas tatschu ko strahdā un šaprot strahdat. Nis ta trošchana, ko šchis ne-eeenahzees kritiku-bars dara, jau šahl aušis šahpet. Bet kas eewehro tahs gruhstibas, ar ko teem jazihnahs, kas ihsti strahdā? Kas palihds teem, kas ne ween šawus spēhtus, bet ari warbuht šawu labu šlawu tautai uparejšchi uš zihnišchanahs laufa?! Tee waretu badā nomirt, — ne weens winau ne-apschelotos! Kad kahds no šcheem pret dšihwes aukahm un wilaeem wairs newar atturetees un noguris pakrit, tad if tuhstots rihtlehm atskan breešmiga šmeeschanahs. Un kas šmejahs? Latweešchi, tee, preekšč kureem strahdaja, zihnijahs un krita! — Šawus strahdneekus mehš drihs waram isšlaitit, bet tos, kas tā breešmigi šmejahs, ne. Es wehl reis jautaju: kas lai strahdā? Kas lai upurē neween šawu laiku, šawus spēhtus, šawu nopelnu preekšč teem, kas it ne kà nedara? Waj tee naw daubi gudrafi, kas „patriotismu“ šlawz un kas spēkuleere? Uš teem nesmejahs, — teem ir naudas kà pelawas, tee ir godati un zeeniti wihri. — No šaweem šinatniški mahziteem tauteescheem mehš newaram pagehret, lai tee dšihwo no tihra gaisa un šlawas-wahrdeem. Ir wineem ir meesa un ašins, kas šawu teesu pagehr. Gandrihs wiši wini ir šawušchees un šlawjahs ar nošpēšdamahm gruhstibahm, lihds šawu mahzibu pabeidsa. Un tomehr: ir pee tam wini ir strahdajuschchi un strahdā, weens wairaf, otrs masaf. (Es nerunaju no teem, kas „šlimi“ un aš šmirdošchās pašchibas šawu tantu un ašins radneezibu ašleedi. Tee lai aprot šawus mironus). Bet ko tad mehš tee žiti ešam darijuschchi? Waj mehš wineem ešam lihdsjuschchi? Waj mehš ari til grafi ešam dewuschchi par winau puhlineem un lai tautai rastos šinatniškas grahmatas? — Wini wairaf nespehji, — mehš negribam, — kas mums lai raksta tahs šinatnibas un šcolas-grahmatas? Un kad wineas buhtu rakstītas, kas wineas lai drukā? — Tee ir jautajumi, kas wehl ne kur naw atbildeti, bet tatschu reis buhs ja-atbild, ja mehš negribam pašalnā palitt. — Pehz manahm domahm muhsu mahziteem tauteescheem jašadodahs kopā un šatram pehz eespehjas jašahst wehl jo dedšigaki strahdat, un lai wineem pee šchi gruhstā darba kahrtigi tiktu palihdsjets un lai winau raksti kluhtu drukati, tad jakrahji ihpašchis „literaturas kapitāls“ un jagahdā, ka zelahs ihpašcha „rakstneezibas zentral-komiteja.“

No Kursemes bišchu-kopščanas beedribas.

mums peenahf šchahds raksts ar ušajinaschanu, lai to šawā lapā ušņemam:

Atis,

Kursemes bišchu-kopščanas beedribas preekščneezibas sehdeschana,

Šelgawā, 10. martā 1877.

Presidents G. Mather's atklahja sehdeschana preekščā želdams kahdu rakstu no žitreiseja beedribas lozektā, Šelgawā bes weetas dšihwodama B. Allunana k. Šcho rakstu „Baltijas Wehstnescha“ redakzija isšludinajuse ihpašchā peelikumā pee šawas awišes 3. numura bes ka ta buhtu peeminejuse, kahda eemesla deht tas notizis. — Šchis raksts jau šawa rupja šatura deht nebuhtu eewehrojoms, ja tani nebuhtu netaišnas šinas par beedribu ihpaustas. Publiska, tikai no weenas pušes šehlošchanos dširdejuse, it lehti tai pušej war peekrist un otrai netaišnibu dot. Tāpehz preekščneezibas peenahkums ir, neween šawā organā, bet ari tani pašchā weetā, kur tahs netaišnās šinas kluwa pašludinātas, to waijadsigo isšlaidrošchanu dot. —

Minetā „Baltijas Wehstnescha“ peelikumā beedribai teef pahrmešis:

- 1) ka ta šawus likums, ihpašchi kahrtibas rulli pahršahpuši;
- 2) ka gada-rehkinums ne-efot kahrtigi šastahdits;
- 3) ka beedriba pret likumeem efot žirkulerus laiduse Kursemes un Widšemes pagasta waldehm;

4) ka B. Allunana k. efot nepareiši un nefahrtigi no beedribas isšlehts.

Isšlaidrošchana:

ad 1. Pehz beedribas statuteem runas-wihru pulka naw: tas ir eezelts no general-šapulzes, un pats no šewis protams, ka general-šapulzei ween peekriht runas-wihru darišchanahm robešchās wilft. Šchis robešchās ne-eet til tahlu, kà minetā „peelikumā“ šazits. Preekščneezibas wara zaur kahrtibas rulli nau masinata, bet tikai klahst nodibinata. Rakstus laišt peeder preekščneezibai, ne runas-wihru pulkam.

ad 2) Nau teefa, ka rehkinumi par pirmo pušgadu 1876. julija mehneši general-šapulzei preekščā listi; beedribas protokolos un ihpašchi ari rewidentu protokoli no B. Allunana k. pašcha rofas rakstīts, ka minetā laikā rehkinumi par 1875. gadu ir rewidereti, tadeht ka tas lihds julija mehnešim wehl nebija notizis, jo beedribas manta no wezās preekščneezibas tikai 18. junijā 1876. g. zaur teesu isšpreešchamu tika atnemtā un nodota tagadejai preekščneezibai. Lihds 18. junijam beedribas darišchanas uš waldebības pawehli bija šlehtas. Tadeht ir pilnigi pareiši, ka 1876. gada galā rehkinums par wihu 1876. gadu lika preekščā un rewideereja. — Til pat riktigi ir, ka lihds ar to ari dewa pahrškatu par bišchu-kopščanu wišā gubernā 1875. gadā, jo rehkinumu, kas uš waldebības pawehli no pagastu waldehm beedribai if gada ja-eesuhta, tikai 1876. gadā wareja šastahdit un pee pirmās rehkinumu nodošchanas, kas tani (1876.) gadā notika, general-šapulzei preekščā list. Ahtraki tas, kad eewehro kas nu pat šazits, pa wišam newareja notilt. — Tadeht ir šchi pahrmešchana israhdahs pilnigi par netaišnu.

ad 3) Pehz beedribas likumeem tai ir brihw ihpašchu awiši isdot. Do nespehdama, ta ir zaur 3-kahrtigu general-šapulzes isprednumu „Baltijas Semkopi“ par šawu organu peenehmuše. Šchini šinā wina šcho laikrakstu ušluhto kà šawu, kaut tas ari žitam peeder un no žita teef isdots, jo wišas šawas waijadsibas un šawus rakstus wina šludina šchini lapā; tadeht winei ir pilna teesiba gahdat, ka wineas organs isplatahs, jo ar to isplatahs ari kahrtiga bišchu-kopščana, kas tatschu ir beedribas preekščamets. — Otrā punktā ir ari minets, ka Kursemes pagastu waldehm ir usdots, beedribai if gada pahrškatu par bišchu-kopščanu eesuhitit. Šchee pahrškati no dandš pagastu waldehm wehl truhka un bija eesprasami, kà tas wišur noteef, ja kahda teefa waj walde uš terminu ko nolawē. Weidsot pehz beedribas statuteem tai ari nau leegts, kaiminu gubernās par kahrtigu bišchu-kopščanu gahdat, ihpašchi ja-tur beedribas wehl naw. Tā tad ari pee muhsu beedribas peeder neween Kursemneeki, bet ari Widšemneeki, Peterburdsneeki, u. t. j. pr. — Wišu to eewehrojot preekščneeziba atšina par toti waijadsigu: žirkulerus šuhitit wišahm pagastu waldehm Kursemē un Widšemē un šawa organa, proti „Baltijas Semkopja“ programus klahst peeleefot pagasta waldes ušajinat wišpahrīgi: lai ruhpejahs, ka it wišur zeltos un šelmetos kahrtiga bišchu-kopščana, ka pagasta lozektī, kad tee ari patahlu un ahrupšs Kursemes dšihwotu, war ušnenti kluht par beedribas lozektēem, un ka beedribas organs pehz eespehšchanas kluhtu isplatit; bet wehl ihpašchi Kursemē: ka minete pahrškati bes kaweschanas kluhtu eesuhititi un ka šinas tiktu pehz pateesibas usdotas, pee lam wehl kluwa isšlaidrots, ka zaur tahdeem pahrškateem naw wišajinas nodošchanas nodomas, kà dachos apgabalos parunats, bet tikai bišchu kopščanas šelmešchana. — Preekščneeziba zaur to zereja Baltijas semkopjeem labumu darijusi, wina waijadsibas eewehrojuse, jo bišchu-kopščana, ja to kahrtigi nem rokā, Latweešchu semkopjeem ween war wairaf ne kà 1 miljonu rubl. if gada eenešt. — Štarp žitahm teesibahm, ko muhsu beedriba hauda, winei ari ir brihw, tahs preekšč wineas noluhkeem waijadsigās leetas no ahšemehm bes tulas parahstīt; tapat wina ir atwabinata no pasta-naudas par wišēem rakstēem, ko ta laiich. Kamehr nu Walsts waldiba winei tahdas teesibas nowehlejuse, tamehr wina tatschu newar rofas šlehti turet, un kad wina šchis teesibas preekšč šaweem noluhkeem isleeto, tad wina par to naw wiš pahrmešchanas pelnijuse. — Weidsot lai kluht peeminets, ka par wišu to, kas šche peeminets, beedriba šawā gada pahrškati ari Ministera kungam šinu eesneeguse, ka tadeht wina uš šaweem darbeem war noluhkotees ar šlaidru širbs aššinu.

ad 4. Kad kahds beedris islehdjams, tad to ne kur eepreestch deenas-fahrtiba, nepeemin, jo tas waretu wina labai, slawai slahdet. Tadeht, ari no Allunana f. islehdjchanas no beedribas, pufes klaiji ne kas nau rassits. Bet kad winsch nu pats to jau ispaudis, kad preestchneezibai sinams truhst eemesla, wina pahrmetchanas schini leeta klusu zeeschot panest. B. Allunana f. ir islehdjts no fahrtigi fasaufas, un pehz, lifumeem waditas general-fapulzes, piluigi, pehz tahs fahrtibas, to winsch pats, sawa laika fastahdijis. Tadeht nau teeja, ka winsch bija islehdjams no weetuecku pulka, jo no Allunana f. farastita un no general-fapulzes apstiprinata fahrtibas-rulla. 14. S stahw rakstis: „No general- un pilnas-fapulzes amata eezeltee ar til zaur general- un pilnu-fapulzi war atzelti tikt.“ Allunana f. no general-fapulzes bija eezelts par runas-wihru un tadeht, tik ta to wareja atzelt un islehdjt. Wes tam ari general-fapulze alajsch stahw pahr runas-wihru pulku un winas spreedumi no schi newar tikt teefati. — Tos zitus pahrmetumus ne-eewehrodama, preestchneeziba tikai wehl atfihst par wajjadsign peesihmet, ka tee dokumenti, kas tahs wainas peerahda, kuru deht B. Allunana f. no beedribas islehdjts, ir beedribas archiwā uglasati. — Nolemts: Scho protokolu isfludināt „Baltijas Semkopi“ un „Balt. Wehstneecha“ redalziņu usaižinat, to ihpashā peelikumā pee sawas awises, it ka tas ar B. Allunana f. rakstu notizis, bes kahdas pahrtaišchanas list nodrukāt un isplahiti. (Beedribas preestchneeziba.)

Daschadas jitas.

No eestchsemehnu.

Si Peterburgas mums peesuhā schahdu atbūdi, kuru ne- ujnemt mums eemehla truhst.

Juhhu „isflaidroschānu“ mehš esam ar preeku lasijuschu un taif- nihu fakot, mehš no Zims zitadas atbildes nesagaidijahu. Zuhš sawa mihtotā nelaika draugu mehginat attaisnot, wina wahjibas ar peedo- schanas un pazeeschanas segu aplahit. Kreetna firds, kas tā juht, un kreetna seewa, kas sawas sanahjas draugus ne-astahj bes aistahwe- schanas, fur tee winas wihra un behru deht teef aijnemti!

Bet zil jauki un firnigi tahdi aistahweschanas wahrdi ari ir, to, kas ir un pastahw, wini tomehr nepehz par nebijuschu padarit. Un ari Zuhhu „isflaidroschānu“ mineto f. nepehz atwabinat no tahm wainahm, ka mehš winam pahrmetahm. Zuhš fakat, ka winsch Zims alajsch „ustizigs padomneeks“ bijis. Par to mehš neschāubamees; to mehš tizejahm eekam muhju raksts kuru nodrukats; bet aba to mehš atsinam par wainu, ka winsch pret ta wihra jeb drauga bahrineem, kusch tam sawa laika neween „ustizigs padomneeks“, bet ihpashā ari nepeekufis strahdneeks bijis. — Ka winsch pret scheeni bahrineem tikai „ustizigs padomneeks“, bet newis labprahstigs palihdschets ir. Wina pulhni B. Wehstneesi, jeb zitu pulni wina lapā, scho kluhdu neween neseds, bet sawa fīnā tāi bahriku leetai wehl slahdi padara. So kad kahds ar dedsiģeem wahrdeem laudis usaižina uš kahdu labu darbu, uš kahdeem upureem, tad tahdam usaižinatajam wispirnis pa- scham pee schi laba darba jafahst strahdat, tee upuri jafahst nest, lai laba preestchschime rastos, lai wina wahrdi ne-irahditos, ka tufschas mizas slana, ka klaudsinaschana ar toka ahmaru. Un kas tad war leegt, ka wisas tahs usaižinaschanas pa dakai tā usnemtā un sa- prasas? Waj katram, kas upurea skānduliti fadsirdejis, it newis nan jadoma: ahre, tadeht tas usaižinatajs pats ne tā nebod preestch ta wihra bahrineem, kuru tas til dāndi pateizibas parahdā? Un waj, kad to draudjibū starp Zuhhu mihto nelaiķi un to mineto tangi ee- wehro, it newis nechanjahs prahtā: tā draudjiba, schi swehtā leeta, til daschadi teef faprasa! Kronwalds sawam draugam bija ustizigs padomneeks un usizhtigs strahdneeks, to alajsch uš rakstneezibus pelles ahra wilhdams, un schis draugs nomiruschā bahriāeem, it tik ai pa- domneeks! Saft, zeem, R. kundse, kas schins materialistiks laikos ar „padomu“ war pahrit? Un behrini ar to pawisam newar listit? Ne mafak mehš labprahst tizam, ka muhju mihtais Kronwalda Utis

par teem melnumeem sawā bilde Walt. W. nau dusmojees, lai gan drofchi waram peenemt, ka winsch loti buhtu dusmojees, kad par peem. B. Watm. beedribas ehka B. Wehstneesi buhtu bijuse nobildeta par wezu, gruhstochu riju. Ne winsch pats, bet wina mihtetaji un zee- nitaji. Watweeschu zaur tahdeem melnumeem juhtahs apbehdinati. Tos wihrus, kas winas wadoni gara-lauka, kas winas ideals, ne- drihtst wis tahdā weidā tantai preestchā west, ka B. W. to ar muhju Kronwalda bilde darjis. Tā tā wina firds un darbi slaidri un gai- schi mums preestch azihm stahw, tā lai mums ari wina mihtsch waigs teef preestchā zelts: skaidrumā un gaischumā, it ka ari zitas kautas to ar saweem patrioteem un sinatibas wihreem dara. — Zuhš ari aistahwat B. W. stikto druku, minedami, ka „ne ik reisas apgehrbs“ ar firdi fastan.“ Loti jauki, bet tā tad, kad schis apgehrbs Walt. Wehst- nesi til raibs un melns, ka to firdi, proti tos drulatos wahrbus, ne maf newar falasit, ka par peem. atkal schogab B. W. 8. numurā?!

Peterburgā 8. martā 1877.

Zuhš teenidami paleetam tee paschi

Peterburgsneeki.

Zelgawā. 13. martā tapa schejenes fw. trijadibas basnizā gariga konzerte isrihkota.

Peterburgā daschi widejo mahzibas weetu skolotaji nodoma- juschi no Waldibas isluht atwehlechanu, ka waretu schi gada beigās widejo mahzibas weetu skolotaju kongresu noturet. Wis pirms nah- schot apscheschānā jautajeeni deht skolotaju un wina familiju dsihwes nodibinaschanas.

Sawus lasitajus daram usmanigus uš fludinajamu no kurl- mehno skolās direkzijas pufes deht jaunās klases eerikschanas.

Dubults, tā Widsemes pastu pahrwaldneeks isfludina, eerikteta tagad pastahwiga pasta-stanzija.

Si Odesas raksta, ka turenēs Luteraneeschu basniza swineschot schini gadā sawus 50 gadu dibinaschanas swehtkus; turenēs basniza 9. oktoberi 1827. g. eeswehtita. Odesa ir 1794. g. dibinata. Jan 1803. g. nonahja tur Wahju amatneeli un 1804. g. fastahdijahs turenēs Luteraneeschu draudse, kura par sawu mahzitaju eewehleja Pjersdorju, pirmo mahzitaju deenwidus Kreewijā 1818. g. Wešars Aleksanders, L. tur kuhdams apsolija Luteraneescheem 35,371 rubl. preestch, basnizas un mahzitaja nama buhwes. Schi nauda tapa 1826. g. ismaksata un basnizas buhwe 1827. g. pabeigta. To uš pilsehtas kafes preestch buhwes bes tam wehl paleeneto naudi, 30,000 rubl. Wešars ari Luteraneescheem dahwinaja. Tagadejais mahzitajs, prah- wests Bienemanns, usaižinajis sawu draudsi, uš scheen swehtkeem nandii famest, lai waretu preestch schneem bahreem nantu zelt. — Tahfak raksta no turenēs, ka zaur Odesu loti dānds kara peeprawa uš Be- farahiju teefot kuhstis.

No Bez-Beebalgas. Behrā pusgadā muhju lab dar beedribas teatra skatuwi paleelinot, teatra spehleschajem tik jait gluschu masa ruhmitē wehl atfihahs, kur pabnt, kad, teatri spehleschot, uš brih- tina no skatinwes nogahja. Bet lab dar beedriba, rokās flehpt ne- turedama, sinaja drihsama ari schini fīnā lihdschetees. Wis skatuwes, tikai zaur beesu muhri no winas schikta, atrādahs wehl weena leela istaba, kura zitreiseeem eedshwotajeem par kuhgchanas jahli bij de- rejuše; schi nu tika paschā seemas widu — zaur burwihm ar skatuwi saweenota un ari zitadi lotrā fīnā par brangu dsihwojamu istabu ee- taifita, tā tā turpmat wina ari wisas lab dar beedribas fapulzes, kuras lihds schim waj un draudses skolā, waj teatra-skatinaschanas-weeta (ka general-fapulzes) notfihahs, warehs noturetas tikt. Ar Deewa palihgu tika schi jaunā istaba ar sch. g. pirmo tehjas wafaru 27. febr. eeswehtita — ar ruahm un dseeschahm un ar preestā un patei- zibas pilnahm firdihm pret firnigi mihtoto Alabuschewa tehnu. So projam mums B. Beebaldseescheem scho gad ap wezajeem Sah- neem diwas jaulas deenias gaidamas: pirinajā tiks muhju draudses skolās-behru swehtki swineti ar garigahm dseeschahm — basnizā un ar laizigahm dseeschahm un daschadahm spehlehnu uš kahdas no jau- kajahm Zuefa esara pasalahm mahzitaja mihschās tuwinā; par scho swehtku felmigu isdoschānos sinans gahdahs muhju mihtots draudses gans ar saweem skolotajeem un z, jo no tahdeem, kuri, ka prahstigi wihri ir Watweeschu, ir Ne- Watweeschu starpā domīgi skolahs un ne- peemetahs wis it muhju apgabals — tihres; un otrajā — muhju

zeen. Peterburdsneeki dos muhsu teatri konzerti. Ari par schahs konzertes setnigu isdoschanos newaid ko schaubitees, jo laipnee konzertes deweji buhs muhsu pasihstamee, ihstee tautas-dehli is Peterburgas augstskolas, akademijas un konserwatorijas, un ja ne-alajos, winu starpa ari „lahds“ gimnastijas skolotajs, par kura kompozizijam sawa laika „17 kritiki“ spreeduschi. Genahkums, kuru nowehlam jo kuplu, nahks kahdam toti swarigam labdarigam mehrkim par labu; tadeht ari muhsu lab. dar. beedribas runas-wihri teatra-ruhmi wineem preeksch tam weenbalsigi atwehleja. — Efeet jau tagad firnigi sweizinati tiklab juhs zeenijamee Peterburgas weesi, ka ari juhs mihtee, masee dseedataji, un it fewischki mehš jums nowehlam, tapt schim, muhsu zeen. firma Dunsberga tehwa pantinam, par — tulkeem un isbaritajeem:

„Dseefmu swehtki sweizinati,

„Lai no jums pluhst swehtibas;

„Draugi zeeschaf beedrinati,

„Lai us mahjahm atgreeschahs!

„Latwju dseefma, Latwju gara,

„Laj no firidim mutē fkan;

„Alsmirsta lai wehrgu wara — —

„Brihwibu lai wisur man! — —

No Subatas apgabala raksta, ka tur sagti pahrlieku drofschi strahdajot sawu darbu. Pee krogeem firgus bej usfraudschanas ne buht nedrihstot atstah. Ari nepeeauguscheem nedrihstot firgus dot preeksch braufschanas. Sagti esot til drofschi, ka nepeeauguscheem brauzejeem zeka usbruhkot, tos is kamanahm isfeweschot un tad ar firgu aissaischotees projam.

No ahrsemehm.

Politikas pahrsfats.

Protokolu, ko Kreewijas Waldiba „deenwidus jautajuma“ leeta fastahdjuse, Anglijas waldiba wehl naw parastijuse; tamlihdš schis jautajums wehl ir us to paschu weetu, kur tas bijis. Zif tahlu schi Augtu sifstiba ees, naw pardsams, kaut jo nesen par telegrafu atnahza sina, ka ministeru sapulze bijuse, kura laikam nospreedihš, ko Anglijas waldiba ihsti grib; jo us telegrafa sinahm tikpat maf war palaištees, ka us maitatu stundenu. Generalš Ignatjewš nu ir isrumajees ar wiseem Leelwalstu pirmeem politikas-wihreem un muhsu Waldiba tagad nu pasihst skaidri winu domas. Cekam Anglija naw isfazijuse, us kuru pusi ta grib dotees, naw wehrts par scho leetu plashaki runat, tadeht dosimees us **Turziju** un, ja zeen. lasitajeem patihlahs, teescham us jauno parlamentu, no kura mehš tihra pahrgalwiba reis fazijahm, ka tas ne maf nesanahts, bet palits us papihra. Ja, pahrgalwiba ta ir gan, no Augtu luteklischeem ar tahdu nezeenischam runat; bet tadeht tad spehle joku-lugas, kad negrib lai smejahs? Un ir tagad mehš Turku jauno parlamentu ne par ko zitu neturam, ka par behruu, kam pee-auguscha zilweka swahrki uswilkti; kiram tad par tahdu swirbulu baidekli nau jasmejahs! Bet eesim labat eekscha un apluhkofim, ka Turku parlamenta isfkatahs. Ir kahda nomata leela sahle (jo jaunu parlamenta namu jau newar til ahtri usbuhwet, ka parlamentu paschu dibinat un safaukt); pat tribines (skata) netruhst, kur publikai weeta preeksch klusas skatichanahs. Sahles gala ir sultana tronis, no tihra smaga selta, ko scheemreisahm no Egiptes pahrweda, kad Turki to uswareja. Tronim pa labo ir sehdekki preeksch sweschwalstu suhtneem, kuru Konstantinopoli tagad gan nawa; winu weetu ispilda darischanu wedeji, ka mehš senal isfkaidrojahm. Tronim preti ir sehdekki preeksch parlamenta un senata lozefkeem. Wisapfahrt gar seenahm ir gwardijas faldati nostahditi, it ka buhtu bail ka jaunais parlaments nekriht matos. Tronim pa kreiso ir ministeru un zitu waldibas wihru weeta. Bes tam ka leezineeki pee parlamenta atlahschanas ir wisi leelee kara-wirneeki un ziti augstmani aizinati. Sahle mirds un laistahs no raibahm drehbehm, no sudraba un selta. Te atskan tee wahrdi: Majestete sultans! un schis tad nahk, pawadits no fameem leelmakeem, lepni, bet klusi eekscha, noschdahs us trona, nodob atlahschanas runu leelwesihram, schis atkal walsts sekreteram, kusch to tuhliit lasa preekscha. Nu noluhds Deemu un fauz augtu laimi sultanam un konstituzijai! Sultans

sweizina parlamentu druzzin galwu leeldams, ka tas to jau us trona noschdamees bija darijis, un aiseet tad atkal klusu zeesdams, ar noskuniuschu waigu un gruhtu firbi, ne wahrdina nerumajis! Ir winsch laikam ne ka laba nepareds. — Tad parlaments sahk strahdat pehz Ciropas preekschihmes. Bet jau pirmas deenas robahs rihweschanahs un strihdi starp winu un waldibu; winsch (proti parlaments) sahk to waizat par daschadahm teetahm, kur lihds schim nedrihsteja ne pihstet; wispirms tadeht Midhats Pascha padsihts? Afins paleef karstakas parlamenta un tur augscham us tribini, un kas wehl ne weena parlamenta naw notizis, tas noteel ar pirmo Turku parlamentu: waldiba isden klauftajus un eeslehds parlamentu sawa sahle, lai spreesch nu! Un ziti grib lai mehš nesmejamees? Ka tad bes smeeschanahs!

Pa tam nemeers un fazelschanahs netruhst ne Konstantinopoli, nedj ahrpuss tahs. Ar Montenegriju meers wehl naw noslehgtš, bet ari lihgschanas darbs wehl nawa nobeigtš, ka mehš, us telegrafu palaisdamees, nepareisi esam sinojuschi.

Wahzija keisara 80. dsimchanas-deena bija leeli swehtki wisas malas, bet ihpafchi Berline pascha. 80 gadi! Labs laiks, un tomehr firmais keisars wehl arweenu ir munds un spirgts. Wahzi winu mihle, it ka mehš sawu Semestehwu, un abi nopeln pilnigi, ka tos no firds mihl, jo abi wini neween ir tairni un spehzigi waldneeki, bet ari ka zilweti wini eenem toti augstu pilnibas-stahwofli. — Zuh-ras ministers von Stofsch ir sawa amata palizis, pehz tam kad keisars wina atlaischanas-luhgschanu atraidijis. Ir te jau atkal war redset, zif maf us awischu sinahm war palaištees, jo isg. reisa mums bija jasino, ka Stofsch esot no amata atlaists.

Italija wiswairaf ir eewehrojamas tahs sinas no Pahwesta un wina garigeem pawalstneekem. Ne sen par telegrafu atnahza ta wehsts, ka pahwests gukot us nahwes zijahm, bet tagad par scho leetu wairs ne ka nedfird. Zaur jaunu kardinaku eezelschanu un ziteem darbeem watikanu (pahw. mihtne) sagatawojahs un rihkojahs us jauna pawesta zelschanu, kad tagadejs mirs. Lihds ar to tad grib pahwesta pasauligu waru un waldibu atkal atdabot. Naudas ir deesgan (kahdi 150 miljoni!), ko preeksch schi noluhka war isleetot, un kas tad par naudn naw pehrkams! Tomehr japeenem, ka tee buhs weltigi sapni. — Italijas waldibai neween ar garigneekem, bet ari ar rasbaineekem leels posts, kuru kahdi 576 esot, par kuru sakeherscham waldiba ihpafchu algu isfolijuse. Schihs sahles lihdsot it labi.

Anglijas nepareisa istureschanahs, ta spreesch Wahzu awises, war it lehti wispahrigu karu fazelt, kura beigas tad naw pardsamas. Tadeht tad ari **Franzija** skapejot leelu pulku kara-materiala us Wahzu robeschahm, un **Wahzija** un **Austrija** schini fina it nebuht netur rotas klehpi. — Seema, kur karu bija gruhti west, ir „pagalam“ un pawafara laikam wairs nepatiks sehdet pee saka diplomatijas galda un atkal un alash no jauna spreest par to paschu leetu, kas zaur Anglijas wainu til ilgi ir bes sekmes pahrspreesta. Laikam tatschu sobins un alwa buhs tee breefmigee gala spreedeji, un us Angliju weltees atbildešana par tahm afinihm, kas tad pluhdihš.

G. M.

Jaunakas sinas.

Daschas awises sino, ka Anglija protokolu jau parastijuse, zitas atkal, ka tas drihs notikschot. — Turku parlaments Montenegreeschu peeprachanas it strupi atraidijis, kurpretim schee tapat Turku solichanas atraidijuschi un ar wiseem spehkeem sataifahs us jaunu karu. Schor. is ari Herzegowina, kur ischetri wojwodi (insurgentu wirsneeki) eezelti, ir isredseta par kara lauku un firsts Nikita usnems wirs-wadischanu. — Ir Turki rihkojahs nopeetni us karu un suhta leelus kara-spehkus us Donawas un Herzegowinas robeschahm un us Bulgariju. Sultans laidis pawehli, ka Donawas apgabals lihds beidsamam wihram jafagatawojahs us zihnischanos. — Us Turku-Anglu preekschlikumu, laj Kreewija sawu kara-spehku atlaischot, ta esot atbildejuse, ka tas til tad warot notift, kad Turzija sawus kara pulkus buhs atlaiduse, kad ar Montenegriju buhs meers noslehgtš un kad kristigo likens buhs apdroshinats; bet tomehr Kreewija fewim aisturahs to teesibu, kara-pehla atlaischanu aissawet, ja Turzija kas atgaditos, ko eepreeksch newar pardsset.

Atbildes.

K. J. Theodor Rolands Jums par to jautu peemiru un par Juhju fuz-nigeem wahrdeem teel-pateizibu isfajit, ko mehs jauz scho ispidam.

Pag. wez. K. N. L. Muischas polizejai nam it nelahda strahpes waraj teelatus nosedinesetas wina nobod augstakam teesahm un nellankstajus waj mafatus pahrlahpejus pehz peederibas pagasta wezalam waj pag. teelar apstrahpeschanas deht. (Pag. lit. S 39). Jau ug. numura mehs minejahm, ka bes spreeduma, kuresch sinams titai pehz lahtigas ismetleschanas war notikt, ne weena nedrihtst strahpet, tadeht ari pag. wezajajs waj pag. teesa newar wis, ka Juhš fatat, „uf muischas polizejas pawehlti“ bet pehz lahtigas ismetleschanas titai tad strahpi us-lift, kad ta pehz lituma teescham wajjadisiga, — weena alga, tas ir tas subdsetajs jeb ufdewejs.

K. E. — J. Neween Juhš, bet ari daufs jiti muhs ir pehz padoma luhgusch, kas darams, kad lahda weeta grib semkopibas beedribu dibinat? Wifseem jauz ihpashahm wehtulehm atbildet mehs nezespehjam, tadeht pehz notifu-schas apunashchanahs peederashcha weeta nahf. num. atbideseim scho, lai tamlihts ari jiti ar scho leetu nahstu skaidriba.

„Dajshi Kurfemes b. f. beedribas lozekli.“ Juhš, sawu presidentu usajinat, lai tas isfajidrotu, tadeht weht nelas nam notizis semkopibas beedribas deht, ko mehs tatschu jau sen nodomajuschu dibinat? — Wairam ir Jums buhs sinams, ka mehs nodomajuschu saweenotees ar „Kurfemes ekonomijas beedribu.“ Tee wajjadisige soli schini, leeta jau ir sperti. Ja schis nodoms nesifidosejs, tad mehs paliksim pee ta general-sapulzes spreeduma, ka muhsu paschu statuti pahretajam. Tit weht peesihmesim, ka „Juhju presidentam,“ tas tatschu tas pirmajs bija, tas scho wajjadisibu peerahdija, schi leeta ne mafat ruhj ta Jums, un ka wiasch alahsch ir no-moda, ka ne ta nenofawetu.

„Rahds Dattweeschu pulzinsch, kam weht Dattwu firds,“ L. K. J., „Wijolite“ un A. P. un M. J. Kds. Pateizamees par „angstu laimi,“ bet weht jo wairat par firnigu hweizinaschanu; bet nelanofatees, ka Juhju wehtleschanos newaram wis ispidit. Re Theodors Rolands, mehs ari mehs gribam ar wehju fautees. Rolands, Juhju wehtules lahtis, pateizajs ihpashch par nepelnitu zeenishanu, ko Juhš wina maseem publineem peeschkizat, un wehlahs, ka wifseem teem „kwetscheem“ schahda is jiti. „Bet. aw. sobgala“ nenta wisgaliga atbidbe kustu sinama barka:

„Es trustam schetehram jahdiju
Un smetos luff un preeku;
No palstas es dsredetu
Dausf rejam it par leetu:
Tee kwetschi, duffchi, patant
Man pehdas hsenot stedsjajs,
Jums rahda schahdi klabeti,
Ka jahschana man wezajajs.

„Kalinu Jafcha.“ Raveh; tad Juhš tauwatees sawu ihfo wahdu paratit tam lamashchanas-rastam (schristliche Injurien) „Datt. Wehtweescha“ 11. numura? Waj Juhš sawu wahdu turat par sitta preeksch schis niu. lapas jeb otradi? Mehs domajam, ka Juhš weens otram ne ka newaretu pahrmest. — Atbidbe uf Juhju jautajumeem Jums te pat augscham ir dota poesija, proti tani dseesminad: „Es trustam schetehram“.

B. D. — R. Nu reis ir laits, ka mehs Jums to peesjalito attestu israftiam. Schi tas jira.

Datt. Semkopja redatzija apleezina pehz pitnas pateesibas, ka B. D. f. lamashchanas-mahstla war konzertus dot.

Jelgawa, 18. marta 1877. N. 1. „Datt. Seml.“ redatzija. (L. S.)

Horahdischana

to 1. marta sch. g. islosetu otras leeneschanas 5 procentu naudas biketu ar ufdeweim.

Ser. N.	Bif. N.	Win. Rbl.	Ser. N.	Bif. N.	Win. Rbl.	Ser. N.	Bif. N.	Win. Rbl.	Ser. N.	Bif. N.	Win. Rbl.	Ser. N.	Bif. N.	Win. Rbl.	Ser. N.	Bif. N.	Win. Rbl.			
39	16	500	3,007	48	500	6,149	21	500	8,586	30	500	11,390	12	500	14,139	24	500	17,388	21	500
83	29	500	3,014	22	500	6,169	31	500	8,700	14	500	11,401	21	5,000	14,174	16	500	17,392	21	500
377	23	500	3,170	8	1,000	6,269	9	40,000	8,773	12	500	11,422	30	500	14,190	49	500	17,438	26	500
392	36	500	3,368	45	1,000	6,353	2	500	8,778	31	500	11,434	43	500	14,406	42	500	17,454	11	500
396	41	500	3,558	29	500	6,474	27	500	8,829	18	500	11,564	47	500	14,432	16	500	17,600	33	500
439	11	500	3,613	14	500	6,498	21	500	8,913	1	1,000	11,628	35	1,000	14,529	25	500	17,701	18	500
455	20	500	3,685	33	500	6,604	4	500	8,957	50	500	11,645	43	1,000	14,679	15	500	17,711	32	1,000
490	49	5,000	3,702	31	500	6,605	16	500	9,036	28	5,000	11,646	24	500	14,753	42	8,000	17,754	14	500
494	10	500	3,945	12	500	6,762	2	500	9,140	39	500	11,675	10	500	14,855	50	500	17,886	41	500
627	50	500	4,041	27	500	6,813	5	500	9,142	48	500	11,775	44	500	14,946	14	500	17,896	30	10,000
782	18	500	4,062	24	500	6,834	1	500	9,159	10	500	11,792	24	500	15,110	21	500	17,998	15	500
801	20	500	4,113	47	500	6,900	24	500	9,189	12	500	11,794	34	500	15,138	40	10,000	18,037	23	500
806	16	500	4,261	95	500	6,914	25	1,000	9,370	30	500	11,851	43	500	15,195	14	500	18,204	30	500
819	2	500	4,263	27	500	6,921	25	500	9,458	17	500	11,855	45	500	15,199	14	500	18,222	49	500
855	18	500	4,384	24	500	6,927	40	500	9,501	24	500	11,917	23	500	15,437	13	500	18,240	16	1,000
879	19	1,000	4,418	48	500	7,056	9	500	9,530	35	500	11,927	6	500	15,443	40	500	18,320	31	500
975	28	500	4,434	13	500	7,126	9	500	9,588	34	500	11,937	5	1,000	15,727	47	500	18,329	7	500
1,023	16	500	4,454	18	500	7,176	36	500	9,687	45	500	11,951	14	500	15,761	31	500	18,365	46	500
1,027	24	500	4,493	40	500	7,259	2	500	9,694	15	500	11,976	39	500	15,779	10	500	18,424	2	500
1,043	28	500	4,553	46	75,000	7,290	38	500	9,859	12	500	12,004	19	500	15,784	35	500	18,668	42	500
1,071	28	500	4,598	34	500	7,393	4	500	9,931	33	500	12,029	3	500	15,816	25	500	18,766	19	1,000
1,151	19	500	4,764	6	500	7,423	34	500	10,008	15	500	12,048	11	500	15,867	19	500	18,839	12	500
1,214	12	500	4,852	42	25,000	7,434	45	500	10,016	1	500	12,089	4	500	15,898	38	500	18,930	2	500
1,535	6	500	4,955	26	500	7,569	29	500	10,037	38	500	12,375	17	500	16,004	5	500	19,690	14	5,000
1,619	20	500	5,039	6	500	7,625	38	5,000	10,090	11	500	12,641	43	500	16,089	15	1,000	19,202	41	500
1,761	15	500	5,083	15	500	7,672	39	500	10,191	28	500	12,747	36	500	16,272	40	500	19,206	6	500
1,810	38	500	5,103	4	500	7,687	13	1,000	10,193	38	200,000	12,873	29	500	16,372	24	500	19,211	40	500
1,882	41	500	5,182	29	500	7,709	44	500	10,236	27	500	12,891	33	500	16,415	14	500	19,230	27	500
1,920	17	500	5,186	37	500	7,741	34	500	10,278	23	1,000	13,192	12	500	16,425	2	500	19,268	28	500
1,972	20	500	5,227	11	500	7,764	13	500	10,351	7	500	13,238	32	500	16,605	20	8,000	19,310	11	500
1,990	25	500	5,239	22	500	7,802	20	1,000	10,397	8	500	13,295	20	500	16,655	32	500	19,357	43	500
2,084	3	500	5,315	27	500	7,898	30	500	10,448	19	500	13,338	10	1,000	16,700	44	500	19,418	36	500
2,097	45	1,000	5,437	18	500	7,899	19	500	10,665	50	500	13,351	10	500	16,762	30	500	19,501	5	500
2,249	45	500	5,457	50	500	7,902	43	500	10,703	31	5,000	13,358	14	1,000	16,919	20	500	19,523	20	8,000
2,293	46	500	5,566	50	500	7,905	48	500	10,713	40	500	13,423	46	500	16,941	22	1,000	19,544	48	500
2,296	41	500	5,606	24	500	7,969	42	500	10,865	35	400	13,533	12	500	17,025	48	500	19,583	30	500
2,309	40	500	5,712	33	500	8,029	27	500	10,956	37	500	13,542	36	500	17,050	31	500	19,660	48	500
2,370	2	5,000	5,723	26	500	8,040	36	500	10,973	31	500	13,835	26	500	17,070	28	500	19,749	9	500
2,538	44	500	5,789	50	500	8,254	3	500	10,993	43	1,000	13,901	9	500	17,112	19	500	19,771	32	500
2,878	42	500	5,993	29	500	8,282	48	8,000	11,006	25	500	13,906	29	500	17,165	23	500	19,781	2	500
2,890	17	500	6,016	45	500	8,291	33	500	11,076	8	500	1,053	11	10,000	17,233	20	8,000	19,853	32	5,000
2,977	9	500	6,072	12	500	8,346	6	500	11,088	44	500	14,085	13	500	17,238	4	500	19,862	41	500
2,998	22	1,000	6,131	27	500	8,381	19	500	11,191	20	500	14,089	11	500	17,289	22	500			

Kopa 300 winnesti par 600,000 rubleem.

Biketes, furas jauz isfescham atpafat teef nentas un uf preekschu wairs nederehs.

Serijas numuri: 441, 568, 709, 783, 1,089, 1,498, 1,505, 2,053, 3,465, 3,698, 5,007, 5,351, 5,372, 5,430, 5,541, 6,285, 6,492, 6,562, 6,814, 7,129, 7,784, 9,142, 9,149, 9,322, 9,442, 10,270, 10,887, 11,336, 11,428, 11,472, 11,770, 12,245, 12,476, 12,854, 12,978, 13,728, 13,918, 14,394, 14,748, 15,224, 15,924, 16,473, 16,532, 16,602, 16,952, 17,066, 17,116, 17,176, 17,483, 17,795, 18,243, 19,259, 19,533, 19,621.

Ji Limbascheem.

Beenitai publikai daru zaur scho sinamu, la pee manis wifada preze leela krahjumā ir dabonama un peedahwaju it ihpašchi

dublestof mantelus no 8—20 rubl. gabalā,
dublestof wadmalaš jakas no 2½—16 rubl. gabalā,
šhida, bašta, pusšhida galwas-lakatus

par lehtateem zeneem.

Wadmalu un drapu klaitās krahfās it ihpašchi preešch konfirmandu drahnahm atpašigas.

Anglu wehwera dšijas bašhadās krahfās, kuugu un dahnu galoschas leelata ihwehšē. Lehtus zenuš un treetnu apde- neschanu apsolidamš luhdju mani apmeklet.

Ar augstu zeenišchanu

Ferd. Kroll's.

Leela eela **№ 17. Tapetu-lehgeris** Leela eela **№ 17.**

Louis Matton, Jelgawā,

leela eela № 17, barona von Derschau namā, netai no real-skolas peedahwā par lehteem zeneem leela ihwehšē: **istabas- un sahrku- tapetes, selta- un šubraba leestus, sahrku-pekteramos, lampas, speegelus** ar un beš rahneem u. t. pr. Bilšchu eerahme- šhana top tai ihfakā laikā un glihti idarita.

Dr. med. Mandelstamm,

spezial-ahrsts preešch azu šlimibahm, Rihgā, Kuugu eela № 23, blakus wehstuku-pastim.

Kulamahš mašhines

ar rotahm un sirgu špehtu

if fabrikas no

Heinrich Lanz, Mannheimē.

Fabrikas gada-pahrdevums

1860 g.	31 mašhines.	1868 g.	1539 mašhines.
1861	171	1869	3155
1862	10	1870	3428
1863	331	1871	5048
1864	638	1872	7105
1865	879	1873	8228
1866	582	1864	10967
1867	899		

tā tab fabrika lihš 1867. g. beigahm ir pahrdewuši 43,314 mašhines, ta la- batā peerahdšhāna, zit treetnas šhīhs mašhines.

Weenigā pahrdoshanas weeta pee

F. W. Grahmann, Rihgā

Nikolai-eelā, šrehlneeku dabriam blakus.

Semkopjeem pašinoju,

la manā fabrika war dabušt par peeflahjigu zenu un ar galboschanu pehš Baltijas politehnikas pahraudšhānas štanijas analisehm: **Kaulumiltus, superfosfatus, kalifabli, kaititu** u. t. p.

Preešch dšels un tehrauda ruhdišhānas pulveri samaltus ragus. Wehweri, mahšderi u. z. amatneeki war dabušt lihmgaleru par 1 rub. 60 kap. lihš 2 rubl. pudā.

Preešch baroktu un aubšejanu lopu ehbināšhānas kaulu miltus. Atri peenemu apstelleshānas uš Anglu- un Wahju-superfosfateem, wifahm guano fortehm u. t. p. un apgahdaju ar procentu apgalboschanu par mehrenato tirgu. Tee tas pee manis pehš wairat la 200 pudus weenā, reišā war uš mana rehšhina litt politehnikumā pirktu prezi pahraudšit.

Richard Thomson S. R.

Rihgā.

Fabrika ahrpušš Jahna wahrteem pee uhdensštuntes.

Zeen. Latweešchu publikai apalšhā pa- rakst. direkšija dara sinamu, la **Jelgawas latw. kurlmehmu skolā** šhogab au- gusta mehnešt atal jauna **Wase** teet ee- riteta, tūw kurlm. behrni no 7—12 gad. wez, teet usnenti. Kur Latweešchu tauta no jawaš pufes lihš šhim wehš til maš ar naudas dahwanahm peepalihšš scho skola ušturei un birezijai katra behrna ušturešhāna skolā if gabus mašha lihš 170 rubl. stolas un uštura mašhas preešch katra behrna japaleeš 100 rub. par gabu. Dehš skolenu ušneemšhānas wiswehšat lihš Jahneem japeeteizahš pee mahzitaja N. Schulz Jelgawā, jeb ari pee mahzitaja C. Woltraht Watischōš (per Wolmar.)

Jelg. lat. kurlm. skolas direkšija.

van Dyk,

Rihgā,

leela jumišchu eela

Claytona

lokomobiles, tuk.

mašhines,

Bacarda

superfosfats

un wifadas zitas laufšainn. mašhīn. u. rihki.

Štaidras un labi dihgstoshas **bastard- ahholina sehklas** par lehtatu zenu ne tā if ahršemes, ir pahrdodamas. Kur? war dabušt šinat „Balt. Seml.“ ešpedizija.

Tai 27. februari šh. g. walarā ir pee Suintašchu Rumer kroga nošagta tumišhi peleta 6 gabus weza sehwe 70 rub. šubr. wehrtihā, preešch baltahm kuraschahm ee- juhga, ar labu lotu, labahm ahdas ša- labim ar lenzehm un labeeem eemautteem. Kas par to lehmī waretu štaidru šinu dot, dabušt 20 rub. šubr. pateizibas algas no Suintašchu pagasta waldbihs.

Suntašhōš, tai 4. martā 1877.

[2-2]

Kulamahš- mašhines

ar waiktu, sirgu, un rofu-špehtu dšenamas,

labibas-wehtišhānas-

un

ekšetu-mašhines

leela ihwehšē no lehgera pahrdod

Ziegler un beedris,

Rihgā, leelajā Bils-eelā № 19.

G. Sieslak'a

grahmatu- un bilšchu-drukatawā Jelgawā,

pee tirguš-platšha, ir šahhdas no mina pašha apgahdātas, jaunās grahmatas tagad pat tā isnahlūšhas un wifās **Baltijas grahmatu-pahrdotawās** dabujamas:

Jauna Pawahru-grahmata ar

700 rezepetihm.

Kuudse par semneeze,

no Siamela Jahna. 15 kap.

Bez-Beebalgā

28. martā š. g. jeb otro leeldeen

teatris.

Cesalums pulstien 5 pehš pusb.

W. P. Ladd. beedr. teatra komiteja.

Rur. bifdu-kopfd. beebribas un winaš I. nodatas lozekkus

ša-azina uš **general-šapulzi**

14. aprili šh. g. pulst. 12 pusb. Jelgawā Schirtenhōser'a namā

šatumu-šwehtku deht Presidents G. Math'er's

Augsta laime!

J. A. t. un E. Bg. jtdi.

la šaderinateem ušhauz

D. B. un E.

! War šinu !

Sawahm zeenijamahm dahrsu-sehšhu kundeshm, kas manim it gabus ar sawahm ušdoshānahm ir uštizejušchi, daru es uš preešchu atal šinamu, ta es šhogab itin tapat pee **Westhoru** t. grahmatu bobes durwihm, pa labai rokai eekšhā eijot, ar sehšlahm no 7. rihā lihš pulstien 2. pehš pusdeenas šahwešhu un luhdju turlaht sawas ušdoshānas un wajadibas pee laika no rihā pufes ušbot.

J. Feldmann.

Palawus, mašhīnu-ekhu un dezimalšwarus

pahrdod no lehgera [169]

Ziegler un beedr.,

Rihgā Bils-eelā № 19.

Ar rotahm, tā ari ar sahjahm dše- namas

šchuhšhānas- mašhines

preešch mahjas-bruhšes, tā ari preešch šrodereem, kurneekeem, rehšhinee- teem pahrdod par lehtatahm zenahm [167]

Ziegler un beedr.